

NORGES HØYESTERETT

Den 2. juli 2020 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Falkanger, Normann og Østensen Berglund i

HR-2020-1386-U, (sak nr. 20-080775SIV-HRET), sivil sak, anke over beslutning:

Staten v/Samferdselsdepartementet
Viken fylkeskommune

(advokat Stede Georg Nilsen)

mot

A

B

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder adgangen til å tilkjenne meddommere dekning for tapt arbeidsfortjeneste etter rettsgebyrforskriften § 1-4.
- (2) I en entreprisesak for Eidsivating lagmannsrett mellom staten v/Samferdselsdepartementet og Viken fylkeskommune (den gang Akershus fylkeskommune) på den ene siden, og Park & Anlegg AS på den andre siden, var det berammet ankeforhandling over 19 rettsdager i mars-april 2020. A og B var oppnevnt som fagkyndige meddommere i saken.
- (3) Etter at to rettsuker var gjennomført, ble den resterende del av ankeforhandlingen avlyst på grunn av utbruddet av covid-19 i Norge.
- (4) De fagkyndige meddommerne fremmet krav om godtgjørelse. Kravene gjaldt forarbeid, reisefravær og tid i retten, samt tapt arbeidsfortjeneste for den del av ankeforhandlingen som var bortfalt.
- (5) Staten og Viken fylkeskommune reiste innvendinger mot at kravene også omfattet tapt arbeidsfortjeneste for den avlyste delen av ankeforhandlingen. De anførte at det ikke var hjemmel for å dekke dette.
- (6) Eidsivating lagmannsrett fastsatte godtgjørelsen ved beslutning 15. april 2020. Lagmannsretten kom til at meddommerne hadde krav på dekning også for den del av ankeforhandlingen som var avlyst, og at kravene deres var rimelige.

(7) *Viken fylkeskommune og staten v/Samferdselsdepartementet* har i fellesskap anket lagmannsrettens beslutning. De gjør i korthet gjeldende at rettsgebyrforskriften § 1-4 ikke gir hjemmel for å tilkjenne dekning for tapt arbeidsfortjeneste for den avlyste delen av ankeforhandlingen. Subsidiært anfører de at lagmannsretten har tatt uriktig utgangspunkt ved fastsettelsen av dette tapet, og atter subsidiært anfører de at beslutningen er åpenbart uforsvarlig og urimelig, jf. tvisteloven § 29-3, jf. § 30-3.

(8) *Viken fylkeskommune og staten v/Samferdselsdepartementet* har nedlagt slik påstand:

«Prinsipalt:

Eidsivating lagmannsretts salærfastsettelse av 15. april 2020 til A og B i sak nr. 19-066207ASD-ELAG fastsettes til hhv. kr 150 100,- og til kr 140 600,-. Omkostninger tilkjennes ikke.

Subsidiært:

Eidsivating lagmannsretts salærfastsettelse av 15. april 2020 til A og B i sak nr. 19-066207ASD-ELAG oppheves og hjemvises til ny behandling. Omkostninger tilkjennes ikke.»

(9) *A og B* har inngitt hvert sitt skriv til anken. De gir der uttrykk for at lagmannsrettens avgjørelse er korrekt og i tråd med underrettspraksis.

(10) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at anken gjelder en beslutning, og at utvalgets prøvingskompetanse da er begrenset, jf. tvisteloven § 29-3 tredje ledd, jf. § 30-3.

(11) For så vidt gjelder de nærmere utgangspunktene for dekning av utgifter til fagkyndige meddommere, viser utvalget til HR-2020-1385-U, avsagt tidligere i dag.

(12) Reglene om dekning av tapt arbeidsfortjeneste fremgår av rettsgebyrforskriften § 1-4, som lyder:

«Når utlegg og/ eller tapt arbeidsfortjeneste blir legitimert, kan retten i den utstrekning det finnes rimelig tilkjenne dekning i stedet for godtgjørelsen etter § 1-1 eller § 1-2.

Dekning av tapt arbeidsfortjeneste kan bare gis for de dager tjenestegodtgjøringen, inklusive reisetid, har vart. Dersom særlige grunner tilsier det, kan retten lempe på kravet til legitimasjon såfremt tapet sannsynliggjøres på annen måte.»

(13) Om forståelsen av denne bestemmelsen heter det i HR-2020-1385-U avsnittene 17 og 18:

«(17) Det følger av ordlyden at dekning av tapt arbeidsfortjeneste er begrenset til de dagene hvor vedkommende fagkyndige meddommer faktisk har tjenestegjort. Dette er også lagt til grunn i rundskriv G-29/98 fra Justis- og politidepartementet side 62 om tilfeller hvor tjenesten medfører inntektstap også på dager hvor vedkommende ikke gjør tjeneste. Også i juridisk teori er bestemmelsen oppfattet slik, jf. blant annet Per Racin Fosmark, Lovdata, merknad 25. februar 2020 til rettsgebyrforskriften § 1-4. Selv om dekning skjer etter § 1-4, kan det også gis godtgjørelse for nødvendige forberedelser utenom rettsmøtetid.

(18) I motsetning til saker som honoreres etter salærforskriften, har ikke rettsgebyrforskriften noen egen bestemmelse om dekning ved bortfall av saker. Etter

salærforskriften § 11 kan det tilkjennes et begrenset salær dersom et rettsmøte utsettes, avlyses eller faller bort 'tre virkedager eller færre før møtets første dag.'»

- (14) I den saken ble det inngått forlik mellom partene om lag en måned før hovedforhandling. En av de fagkyndige meddommerne hadde likevel – under henvisning til behovet for å sikre gode fagkyndige meddommere og rimelighetshensyn – fått godkjent krav om dekning av tapt arbeidsfortjeneste for halve tiden som var holdt av til rettsforhandlingene. Ankeutvalget opphevet tingrettens og lagmannsrettens avgjørelser ettersom avgjørelsene var basert på en uriktig tolking av rettsgebyrforskriften § 1-4.
- (15) I saken her har lagmannsretten begrunnet sin avgjørelse med at ingen kan klandres for at oppdraget falt bort, og at det ikke kunne forventes at de fagkyndige meddommerne fant alternativt arbeid umiddelbart. Også her var kravene begrenset til dekning for halve rettsdager, slik at det var tatt høyde for eventuelt annet arbeid i tiden hvor ankeforhandlingen skulle vært avholdt.
- (16) Etter ankeutvalgets syn stiller denne saken seg noe annerledes enn hva tilfellet var i HR-2020-1385-U. Ankeforhandlingene ble brått avbrutt som følge av covid-19 utbruddet i Norge, og det er forståelig at de fagkyndige meddommerne ikke kunne finne alternativt arbeid umiddelbart. Dersom godtgjørelse skulle vært utbetalt etter salærforskriften, ville aktørene hatt krav på en viss kompensasjon etter den forskriftens § 11 som regulerer utsettelse eller bortfall av rettsmøte.
- (17) Rettsgebyrforskriften har imidlertid ikke en tilsvarende bestemmelse, og det var – som i HR-2020-1385-U – ikke inngått noen avtale om eventuell godtgjørelse ved bortfall av rettsmøte. Selv om rimelighetshensyn taler for dekning av utgiftene, er det etter gjeldende forskrift ikke hjemmel for dette.
- (18) Lagmannsrettens avgjørelse må etter dette oppheves, idet den bygger på en uriktig tolking av rettsgebyrforskriften § 1-4.
- (19) Ankende parter har ikke krevd sakskostnader.
- (20) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G

Lagmannsrettens beslutning oppheves.

Kristin Normann
(sign.)

Aage Thor Falkanger
(sign.)

Cecilie Østensen Berglund
(sign.)